

Fenyvesi Ottó

Trash Talk

(Bakó, a kályhás)

– És akkor jött a Bakó – meséli Freisinger Ede barátom. Kunkorodnak tovább a mondatai: Ő egy kályhás mester volt, akivel nyaranta némely cserépkályhákat megépítettünk. Nem csak a megyében, hanem mindenfelé.

Benne volt a fejében fél Európa. Vagy az egész?

Még az Andrásy út 66.-ban is rakta a csempéket.

Nagyjából mindazt tudta, amit én nem. Nem volt egy magnetofon a fejem, amit azóta is bánok.

Bakó Sanyi bácsi (bármelyik faluba mentünk dolgozni) reggel odabökött az egyik ablakra, hogy na, lásd, itt lakik a Mucus, nagyon feszes combja volt, és így tovább, de megállás nélkül. Itt az Irén, ott a Rózsi, közben vittük a két szatyor szerszámot.

No, aztán ha sóher helyre tévedtünk be, azt mondta: gyere fiam, lemegyünk a korcsmába, legföljebb majd vastagabban fog a ceruza!

Nyaranta reggel négykor találkoztunk Bakó Sanyi bátyám konyhájában.

Kinyitotta a cserépkályha ajtaját, kivette a vastag vagy a vékony kolbászt stb., merthogy evés nélkül nem szabad elkezdni a napot. Természetesen vadhúsos művekről volt szó, mert Sanyi bátyámnak a vadászó ismerősök a lekötelezettjei voltak. Nyáron a cserépkályha a legjobb hűtő az ilyen árunak, mert a huzat kondícióban tartja, tájékoztatott. A kolbász előtt egy kis pálinka, majd falatozás, aztán indulás.

Két szatyor kellett a teljes szerszámszükségletnek.

Egyikben ott volt az arab típusú, amelyiket Hesszián szultánról neveztek el: kalapács, harapófogók, tehát a mester személyes társasága.

A másik nálam, benne a méretre vágott drótok, agyagozáshoz való kőműves készségek, fándli, simítók, meg a fugázáshoz a fehér cement.

Olykor jöttek értünk, olykor megvártuk, amíg felébred az első buszsofőr (ha távolabbra mentünk, és nem helyi munkáról volt szó).

Ha helyben jártunk, akkor mesét mesére halmozva gyalogoltunk, és feldolgoztuk magunkban a reggeli étkezés adta meglepődöttséget.

Sanyi bátyám huncut és mindig vidám kék szemében ott tükröződött az ég.

A cserépkályha-építéshez szükségeltetik az előző nap beáztatott agyag egy kimustrált gyerekkádban. Kellenek csempék, közönséges tetőcserép, téglák, homok és samot-téglák, meg a legértékesebb rész; a kályhaajtó.

Ha sütőlappal együtt készül a kályha, akkor természetesen a gépüzemből hazaröptetett centi vastag vaslap is a tartozékok tagja.

Ha megérkeztünk, vagy megkínálnak bennünket, vagy nem, ahogyan mondtam volt. A háziasszony általában sietősen távozott, Sanyi bátyám meg mindig méregette azt a szép nagy parabolatányér méretű ringással távozó farost, és szokás szerint megállapította:

– Jó massa!

Minden nőt ekképpen írt körül.

(Szép mondat, ugye? Sebj, nincs javítás.)

A massa eposzi jelzet, a világ összes általa rangsorolt asszonyának kijárt.

A tetőcserép kettős szereposztásban volt: egyrészt megfelelő méretre törve a csempe belsejébe kerül. Maroknyi finoman megkevert agyaggal beragasztva, platty – mondá az agyag, mint egy Ginsberg-versbéli béka a tóba érve, másrészt apró csíkokra hasítva a csempék közét is ezzel illet kitölteni. A cserépdarabok arra jók, hogy növeljék a hő tárolásának raktárhelyiségeit.

A vágott drótok mindkét végét behajlítva összefoghatók a csempék az épülő újabb és újabb sorokon. Belül a samott-téglák labirintusa, hogy a meleg már csak végelgyengülésben távozhasson a kéményen át.

A kályha általában késő délutánra készült el; ebéddővel, mindennel együtt.

Sanyi bátyám számolt, a megrendelővel beszélgetett a konyhában, én meg fugáztam, Bach-témákra fehér cementtel.

Hazafelé betértünk a Rózsakert vendéglőbe.

Innen le lehetett látni Sanyi bátyám otthonára.

Megkaptam bőségesen mért jussomat, és ittunk estig.

– El ne mondd az asszonynak, hogy nem haza jöttünk egyenesen! Megfáradt munkásként kell minket fogadnia.

Egész nyáron ugyanez. Ismétlődött a rituálé és a kályharakás.

Aztán egyik reggel azt mondta: Ma nem dolgozunk, de ki ne fecsegd!

Elindultunk, fel a hegyre és kirándultunk, heverésztünk délutánig. Aztán megkaptam a bérem, beültünk a Rózsakertbe, és megfáradt dolgozóként tértünk haza, a szokásoknak megfelelően.

Bakó mester urat mindenhol nagyon kedvelték, talán kétszer-háromszor volt olyan karót nyelt forma megrendelő, akinél, mint említettem, vastagabban fogott a ceruza. Ahány lakásban jártunk, annyi különböző élet és stílus, persze a cserépkályha mindenhol, ha begyújtották, ugyanúgy árasztotta magából a meleget.